

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, klszgdzák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfigyelő bizottság felfigyelése mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

A mezőgazdasági adók tárgyalása a kamarában.

A mezőgazdaságot annyi adó nyomja, hogy annak súlya alatt virágzás helyett pusztulásnak indul. A most háromszorosan felemelt földadón kívül a termelés eszközeit: lovakat, szarvasmarhákat, szekereket, traktorokat stb. is mind külön adóval sújtja az állam. Ezek az adók arra készítik a gazdákat, hogy belterjes művelés helyett külterjesre térjenek vissza, melynek az általános elszegényedés lesz a következménye. Ezáltal pedig az állam legbiztosabb adófizetőit és az adófizetők nagy tömegét teszi tönkre annyira, hogy azok adófizetésre képtelenné válnak.

A kamara vasárnapi gyűlésén tárgyalta Bukarestben a mezőgazdasági adókról szóló törvényjavaslatot, amelyet az egyes pártok képviselői elkeseredetten támadtak. Így a Magyar Párt részéről dr. László Dezső a földadó terhének elviselhetetlenségét bizonyította be szám-
szerű adatokkal. A mai terményárakat összehasonlítva az 1923. évi árakkal kimutatja, hogy az 1923. évi 520 lejjel szemben a buza mai ára 700 L.
" " " 490 " " tengeri " " 500 L.
" " " 400 " " zab " " 450 L.
" " " 400 " " az árpa " " 480 L.
" " " 500 " " a rozs " " 600 L.

vagyis hogy a gabonaneműek mai ára az 1923. évihez képest csak 15% emelkedést mutat, míg a megmunkálás költségei, igaz napszám 200—300% os emelkedést tüntetnek fel, stb. stb. Ki mutatja, hogy a gazdasági helyzet ilyen állapota mellett teljesen indokolatlan az adóknak háromszorosa való felemelése. A térhek elviselhetetlenségét még inkább fokozza az a körülmény, hogy a pénz nem stabil, a helyes számítás a befektetésnél és értékesítésnél lehetetlen. Majd kifejti, hogy a megadóztatás emelésének más jövedelmi források előzetes megteremtése és az állam egyéb feladatainak teljesítése lenne előfeltétel. Helyes gazdasági politikát vár a kormánytól, hogy az államháztartás szükségletét ne az adók egyszerű emeléséből fedezze, hanem az általános termelés és a termékek értékesítésének útján.

Majd dr. Kotz Jeno tárja fel a Magyar Párt álláspontját az adófelemeléssel szemben. Szorgalmazza a felesleges intézmények megszüntetésével az állam kiadásainak csökkentését, az állam vagyona pusztulásának megakadályozását. Az előbbiekkal egyenlő értékű biztosítéka a konszolidációnak a jó és visszaélések-től mentes közigazgatás, a gyors és olcsó jogszolgáltatás. Azután rátérve a gazdasági sérelmekre, következőket mondotta:

— Mezőgazdasági termelésünk gyökeré-

ben beteg. A kisajátításnak nemzeti kisebbség-ellenes végrehajtása egyfelől a jogegyenlőség elveit sérti, másfelől a termelést is végzetesen megbénítja. A legtöbb helyen különösen, amelyeket a nemzeti kisebbségek laknak, a kisajátított földek, legelők, erdők és házhelyek máig sincsenek véglegesen kiosztva és birtokba adva. Az agronomok, az ügyvivők és bizalmi emberek szeszélyei és kedvezésel szerint évről-évre csereberélik a parcellákat, aminek következménye azután az, hogy a nép a földeket intenzíven nem munkálhatja, nem trágyázhajja, úgy, hogy ezek a földek legtöbb esetében a vetőmagot is alig fizetik vissza. Az állami tartalékokkal pedig, amely földeknek az állam javára dus jövedelmeket kellene hajtaniok, az agronomok és azok ágensei, valamint egyes befolyásos személyek üzerkednek és olyan ok-szerűtlen gazdálkodást folytatnak, amely mellett ezeknek a nagyértékű vagyonoknak jövődö-beli termőképességét is teljesen lerontják*.

Itt a biharmegyei Diószegen és Szalárdon történt visszaéléseket adja elő. Követeli továbbá az anyanyelven leendő mezőgazdasági szakoktatás bevezetését a termelés érdekében. Ramutat a törvenyt nem respektáló haróságok visszaéléseire a közmunkák szolgáltatása terén. Követeli az adózásban a progresszivitás elvének érvényesítését és felpanaszolja a-t az igazságtalanságot, hogy az adóalap a kisebbségi vármegyékben jóval magasabb, mint más helyen. Sérelmezi a gazdaközönséget terhelő, törvénytelen taxák beszedését, amelyek huszszorosát teszik ki a községekben az egyenes adóknak, stb. Mindezeknél fogva indokolatlannak és méltánytalannak jelenti ki az adók felemelését.

A szászok részéről Konnerth Frigyes kifejti, hogy mindenütt a világon támogatják, nem sújják a mezőgazdaságot. Kéri a kormányt, hogy kössön kereskedelmi szerződéseket, adjon olcsó hitelt és az adóemelésről álljon el.

A liberális párt részéről Brajanu Vintila, a parasztpárt részéről Capatineanu és Raducanu, a kuzisták részéről Pop Valér szólalnak fel a mezőgazdasági adók felemelése ellen.

A kamara hétfői ülésén azonban, 187 szavazattal 44 ellen, mégis megszavazták az adóügyi javaslatot.

Hirek a Dunántulról.

Írta: Jászberényi András.

Csodás meleg novemberi éjjeleken kis Balaton-parti falunk határában 4—5 helyen is kattog a szánógép. Annyira ismerjük már ezt a kedves muzsikát, hogy még a polgárok is megmondják: ez a Báró Hoffherr gép, ez a Kunffy Phöl traktora, az meg a Kacsokvics kis

Fordsona. Minden középirtokos szánógépet vásárolt az idén s minden birtokon ma — november 18-án — az összes vetések kikelve, megbokrosodva várják a telet s az őszi szántások a befejezéshez közelednek. Tengeri szánt aranyért sem lehetne a táblákon találni. Ezek szigorú rendelet folytán mind levágattak, behordattak s az uradalmak most tipik és zombolyázzák ezt az értékes ökor takarmányt. A tengeri-moly kezd a megyében pusztítani s ur és paraszt egyformán védekezik ellene, végrehajtva a szigorú rendeletet. A Dunántul mezőgazdasága 2 év alatt oly fejlődést mutat, hogy ha ez tovább így megy, ez a kis darab föld Kánaánja lesz egész Középeurópának. Minden gazdaság hízal sertést, fiatal tinókat exportra, a műtrágyákat alig bírják a fogatos erők a vasutról hazaszállítani, nemesített vetőmagvakat termel és próbál ki minden gazdaság s a vezetésem alatt álló középirtokon csupán ősziakkal 19 féle trágyázási, művelési fajta kísérletet végeznek. Épülnek az új halasztavak és épülnek az új autoutak, készülnek az új vasuti vonalak tervei, szóval minden remény megvan, hogy a letargiából kigyógyultunk s felfrissülve egy többtermelési verseny első iramát kezdjük futni. Már az itt vázolt dolgok bizonyosságul szolgálnak arra, hogy a Dunántul mezőgazdasága közelesen európai hírű lesz, de sokak (köztük magam is) azon a nézeten vannak, hogy ezt a várt fejlődést Dr. Kreybig Lajos vegyész-mérnök, okl. gazda és birtokos teóriája koronázza majd be. Ez a teória tulajdonképen nem is a Kreybigé, ő azt Németországból hozta és itt fejlesztette, elérve oly csodás eredményeket, amiket csak az hihet el, aki látta. Kreybig a talajban végbemenő élő szervezetek működésének előmozdítását tartja a legfontosabbnak s az egész talajművelést, trágyázást aszerint végzi, hogy a bakteriumok működése a talajban mentől intenzívebb legyen. Saját uri lakában nagy laboratoriuma van, ahol két vegyész mérnök segít neki a munka végzésében. Oda küldik a birtokosok talajukat elemzésre s ő a vizsgálatok alapján megadja az utasításokat a trágyázásra és művelésre. Két ízben volt már alkalom vele tárgyalni s olyan meggyőzően beszélt s annyira tud bizonyítani, hogy az általam elért eredmények alapján is fanatikus híve lettem. Pedig amiket mond első pillanatra szokatlanok. „Előre megmondom, hogy a szuperfoszfátfogjaeterméseredményeket előidézni”. „E táblába rhenánia-foszfátot tegyenek, mert a talajbakterium működése benne lassu s a műtrágyában lévő mésszel élénkíteni kell a talaj tevékenységét”. „A műtrágya nem azért kell, hogy a növény tápanyaghoz jusson. A talajban annyi a foszforsav, hogy az a 18—20 kg., amit a műtrágyával bele juttatunk, meg se

Gazdák általános biztosító
Részvénytársaság.

Székhelye: Arad. Aligazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár. Vezérképviselőség: Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszeben. Elfogad tűz, jég, élet, állat, betöréses lopás, baleset, szavatossági, szállítvány és üveg biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztató nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala

kottyán neki. A műtrágya foszforsavának a talajbakteriumok veszik hasznát, amelyek megszorodva, megerősödve oly tömeg foszforsavat vesznek felvehetővé a talaj foszforsavából, hogy az a legnagyobb termékek biztosítására is elég. „Az őszi, illetve téli mély szántás jelentőségét a gazdák tulbecsülik. Télen nincs élet a talajban s így a tápanyagok bomlása szünetel. Többet ér az a szántás, mely a csapadék és meleg hatása alatt alkalmas ad a talajbakteriumoknak, hogy dolgozhassanak. Nitrogén műtrágyát ne vegyen a gazda. Ez végtelen drága műtrágya és így nem igen fizeti ki magát. Termeljen minden gazda sok pillangós virágú növényt s készítsen házilag a nitrogén műtrágyát. (Én a f. évben 9 vagon házi nitrogéntrágyát u. n. salétromtelepet csináltam s ezzel 100 millió magyar korona értékű nitrogén műtrágyát pótoltam.) Természetesen Kreybig utasításai alapján állandóan folynak a talaj- és vetőmagok. Buza, rozs, árpa, zab, lóhere, lucerna stb. vetőmag mind bakteriumos földdel keverten vetetik el, s én a tél folyamán már próbát leszek a bakteriumok adagolásával az összes háziállatoknál is. Kreybig ugyanis nagyon szép eredményeket ért el ezzel is, különösen fejős teheneknél.

Mondanom sem kell, hogy Kreybignek sokkal több az ellensége, mint a hive. Egy két éven belül azonban tisztázódni fog, hogy mi állja meg a helyét a Kreybig által terjesztett teoriákból. Annyi bizonyos, hogy az a táblám, melyre Kreybig azt mondta, hogy rhenániafoszfáttal trágyázandó, kat. holdanként 156 q. árpát adott, míg ugyanott a superphosphát csak 108 q. termést adott. Az is bizonyos, hogy a salétromtelepről kihordott föld oly bujává tette a vetéseimet, hogy a kísérletképen salétrom nélkül vetett gabona szemmel láthatólag gyengébb mar melé is. Az „Azatogén“-nel pácolt lóheremag kelete, fejlődése sokkal szebb, mint az enélkül vetetté s az azatogénes lóhere gyökereitén kétszer oly sok nitrogéngyűjtő gumó van, mint azon a részen, amit enélkül vetettünk. Az orsz. mezőgazdasági kamara, az orsz. növényterm. kísérleti állomás és a birtokosok tömegei végzik a különböző kísérleteket, hogy igazolják, avagy lefektessék Kreybiget. Jövőre már tisztábban fogunk látni s az eredményt majd közölni fogom. Az elmúlt gazdasági év-

vel nagyon nem dicsekedhetünk. Igen jól indult, de az esős és hideg tavasz és nyár elrontotta. A gabonából igen sok kicsírázott s a Hl. suly különösen a búzánál kriminális. Nekem termelt kb. 5 vagon 77 kilós búzám (a többi 74 kg.) s a kereskedőktől nem tudok szabadulni, annyira szeretnék megvenni, mint ritkaságot. Katasztrófális volt a bortermés is, ahol pl. a mi 16 hl-es kat. holdankénti átlagunk rekordszámába megy (1925-ben 40 Hl. volt az átlag). A haltermés se volt jó. A hideg idő nagyon sok halat — egyes tógazdaságokban 75%-ot — elpusztított. Takarmány van bőven, de az augusztus előtt vágottak mind agyonázottak. Répa, burgonya és tengeri jól sikerült, de a lóhere- és lucernamag mindentűl gyenge termést ígér. Állatbetegségek csak szörványosan léptek fel, de az árak mindig nyomottak. A szántógépek kezdik érezeteni hatásukat. Nincs kereslet lóban s nincs jármos ökörben. Tinókat hizlalásra annál inkább vesznek s a vevők az árakat az őszi folyamán hihetetlenül felhajtották. Alacsony a sertés ár is, de 80—100.000 koronáért vásárolt tengerivel így is jól kifizeti magát a sertés-tenyésztés.

A földreform következtében kiosztott földek művelése a lehető legsilányabb. Sokan parlagon hagyják, mások felületesen művelik meg, de nem trágyázzák. Pár év múlva fele ott hagyja. A földárak különben nagyot estek, viszont a bérletek csak oly drágák, mint a konjunkturás években voltak. A munkabérek is folyton emelkednek, úgy, hogy a gazda csak alapos elméleti tudással felfegyverkezve, a gyakorlati ismeretek teljes birtokában képes megküzdeni a folyton fokozódó nehézségekkel.

Hangok a cukorrépa-termelők köréből.

A romániai cukorrépa-termelés az idén kb. meghaladja a belföldi szükségletet, amely körülmény lehetővé teszi a cukorexportot. Az export rentabilitása okából a gyáraknak teljes kiviteli vámentességre volna szükségük. Az exportárún u. i. nincsen akkora hasznuk a gyáraknak, mint a belföldön értékesített cukron, ezért nem is fűződik oly nagy érdekük az

exportra való termeléshez és a vetésterületek növelésére nem fognak nagyon törekedni. A nívós cukorár termelői érdek is, mert csak így fizetődhetik ki a cukorrépa-termelés is. A termelők a túltermelés határán állva, a helyzet megfelelő mérlegelése után írhatják csak alá a termelői szerződéseket.

A mai répa-termelési szerződésnek egy igen súlyos pontja a répaár kb. 1/3-ának tavasszal való kifizetése. E kérdésben vagy a Banca Națională, vagy a Creditul Industrial kell, hogy eredményes tárgyalásokat folytassanak a gyárak abból a célból, hogy azok megfelelő összeget bocsássanak ősszel a gyárak rendelkezésére a répa kifizetéséhez, mert az 1927. évre nem mennek bele a gazdák a fizetéseknek tavaszra való kitolásába. Az idei átlagtermés amúgy is kevés volt, maximálisan 100 q holdanként és így kevés pénzt látnak egy évi munkájuk után a termelők. Tarihatalan is, hogy az 1925. év őszi szántott és előkészített talajban termelt répa árát csak 1927 tavaszán, másfél év múltán kaphassák meg a gazdák!

A regáli cukorgyárak az árak letörésén dolgoznak. Az ottani viszonyok egészen másak. Olcsóbb a termelés, gyengébb a minőség, kisebbek a közterhek. Eddig is megvolt a regáli és erdélyi répa között az árkülömbőség és most inkább meglehet, amikor a magas vasúti fuvardíj miatt nem rentabilis a regáli olcsó gabona Erdélybe való szállítása.

Nálunk Erdélyben még igen nagy baja a kisgazdának, hogy nem tud számolni. A kisgazda maga munkáját nem tudja kellően értékelni. Kevesebbre értékeli — sőt olykor ingyenesnek tekinti — a saját, vagy háza-népe munkáját, mint a napszámosét, ahelyett, hogy minden munkáját úgy felszámítaná, mint a napszámos, a napi bért, vagy a szervezett ipari munkás az órabért. Pedig a magának végzett munka mindig értékesebb, mint a jobb munka jobb és több gyümölcsében nem részesülő bérmunkásé. Ezért „termel olcsón“ a kisgazda s nem veszi észre, hogy vagyont épít fel, napról-napra gyengül, adóssodik, jobban ráfizet a termelésre.

Az évi cukorszükséglet évenként alig 5—6% kal emelkedik országos átlagban. Ha ennél nagyobb arányokban emelkedik a répa-

TÁRCA

Mult, jelen és jövő.

(Elbeszélés.)

Sándor bátyánk, a tanya ura jó gazda hírében áll. Jó gazda is ő a szónak bibliai, egyszerű értelmében. Embereivel, állataival jól bánik. Takarékosan, falusiasan él, de azért mindennek megadja a módját. Korán kél, korán fekszik. A szántás-vetés dolgaihoz pedig messze-földön senki sem ért jobban, mint ő.

Sándor bátyánk még abban az időben gazdálkodott, amikor a gazda és az időjárás békés egyetértésben férték meg egymás mellett. Az időjárás parancsolt, a gazda engedelmeskedett és arra még csak nem is gondolt, hogy a tudománya erejével hadat üzenjen az időjárás hatalmának.

Száz esztendő repült el a Sándor bátyánk sirja fölött.

A fiatal hat jegenyefát ültettek a sir körül. Azóta azok toronymagasra nőttek. Alig takar-gatja itt ott egy kevés gyér lomb a rajtuk sötétlő varjúfészkeket.

De megnőtt azóta sok más is a Sándor bátyánk gazdaságában. Megnőttek az istállók. Hatalmas, rendes, cserépfedelű palotákká változtak. A magtárból kétemeletes kaszárnya lett. A gazdasági udvar is kicsinosodott. A tanyán ma háromszor annyi ember és állat él, mint

akkor régen. Az udvar közepén ártyú kut ontja szakadatlanul langyos vizét egy hatalmas vas vályuba. A régi trágyadomb helyén a kellemes illatot terjesztő szeszgyár füstölög. A trágyatelep messzibbre került, le a lapályra. Kis vasut vezet föléje minden istállóból.

Megnőtt a Sándor bátyánk kis virágos kertje. A főkertész ur már meg is sértődik, ha valaki csak egyszerűen kertnek nevezi. Nem kert ez, kérem, hanem park — mondja ilyenkor. A régi kacsauszatóból díszlő lett, amelyen büszke hatyuk uszálnak.

A tó partján két fiatal szomorufüz vet árnyékot egy kis finoman faragott siremlékre. Oda van eltemetve egy szép kis kékszemű szőke leánya, a mostani gazda egyetlen gyermeke.

A régi kuria nem áll már. Helyére a mostani tulajdonos atya kastélyt építtetett. A kastély minden része pompás, karcsu oszlopokkal, gazdag faragványokkal ékes. Mindenütt, még az istállóban is villanyvilágítás, vízvezeték.

Legkevesebbet változtak a tanyán a héresházak, alig valamivel nagyobbak a régiéknél. Mert hát a cseléd-ember nem szereti a nagy szobát. Nehéz azokat melegen tartani téli időben.

Odább, a cselédházakon túl már nagyobb és rendezőbb épületek vannak. Azokban laknak a tiszték. Csinos kis udvara, kertje van mindegyiknek.

Vilmos urat, a birtok mostani tulajdonosát az egész vármegyében kitűnő gazdának tartják. Csodálatos is, amit a gazdaságában tett,

különösen, amióta a kis leányát elvesztette, feleségét pedig, aki a nagy csapás következtében súlyos idegbajti kaptól, gyógyintézetbe adta. A kemény férfi akarateréjét ez a két csapás sem tudta megtörni. Ezentúl minden erejével a gazdálkodásnak adta magát. Olyan szenvedélyesen csüggött ezen a foglalkozáson, mintha az pótolni tudta volna megsemmisült családi életének örömeit.

Hanem nevetni senki sem látta, amióta a leánykája meghalt.

A gazdaságban mindenütt katonás rend uralkodott.

Az időjárás megszűnt olyan nagy urnak lenni ebben a gazdaságban, amilyen Sándor bátyánk idejében volt. Az okszerű talajművelés, a pompás, nagy állatállomány, a gazdasági tudomány legújabb vívmányainak felhasználása azt eredményezte, hogy a rossz esztendőök jövedelme is sokszorosan meghaladta a régi kövér esztendőök hozadékát.

Csak hogy ez a sok szép eredmény nem adta vissza a Vilmos ur vidámságát és boldogságát. Gyakrabban látogatott el a két szomorufüz árnyékolt tóparti kis sírhoz. Ilyenkor érzései egy kevés csöndes vigasztalást kaptak a körülötte hulldogáló őszi levelektől.

Vilmos nem élt sokáig. Alig volt még negyvenéves, amikor szívujja, amelynek lefo-lyását a szomorúság és a folytonos lázas munka nagyon meggyorsította, a sírba vitte őt. Odate-temették a tó partjára a kisleánya mellé, ahol a felesége is várakozott rá, ez a szenvedő, lelkibeteg asszony, aki néhány hónappal előzte meg az urát a nyugalomratérésben.

termelés, akkor túltermelésbe megyünk s a nagy kínálattal leverjük a répa árakat. Nekünk csak addig érdemes répát termelni, amíg költségeinkkel arányban álló árakat kapunk érte. De ez nemcsak a répara, hanem egyéb terményre is vonatkozik. *Kellőképen kell, hogy értékeljük minden egyes lépésünket, minden munkában eltöltött óránk bért, ha el akarjuk kerülni a végrehajtot!*

Érdekes és tanulságos adatokról számolhatunk be a boifalusi cukorgyár termelői körzetében az utóbbi 10 év alatt elért termés-átlagokról 1916-ban kat. holdanként az évi átlagtermés = 110.40 q., 1917 = 106.64, 1918 = 136.77, 1919 = 97.66, 1920 = 78.80 q., vagyis 5 évi átlagban = 101.74 q., 1921 = 105.61, 1922 = 140.70, 1923 = 101.15, 1924 = 131.15, 1925 = 124.43 q., vagyis a második 5 évi periodus átlaghozama 121.40 q. volt. Az 5 háboru utáni év 20% al magasabb átlagot eredményezett. Ez a mostani pedig még 20%-kal kellene, hogy fokozza az átlagot, a vetésterület csökkentésével. Ma csakis magas átlagok mellett lehet rentabilis a répatermelés. A barcasági szászok sokkal jobban művelik földjüket, nagyobb eredményeket érnek el, mint a háromszék-, udvarhely-, nagykovácsmezey magyar termelők. Míg a boifalusi körletben 67% kal emelkedett a háboru után a vetés terület, a vá-árhely körletben 4—500%-kal. Ehez jött még az aradi körlet 2—3000 holdja, mely az idén szintén kb. 100%-kal emelkedik. Erre a vetésterületbeli emelkedésre a belső cukorral való ellátásának szüksége volt. Ezentul már évente 5—6%-nál nem áll érdekünkben emelni a vetésterületet, ha az az árak csökkenését vonja maga után.

Törekvésünk a jó szántás, jó munka, sok műtrágya, jó répamunkáló gépek és eszközök által a termelés könnyítése és olcsóbbá tétele felé kell, hogy irányuljon. A termelés mechanizálására kényszeríti a gazdát a fokozódó munkahiány is.

A minőség fokozásánál a termelendő fajta is tekintettel kell lennünk, sőt oda kell törekednünk, hogy a répa vetőmagot is mi termeljük, megfelelő chemiaellenőrzések mellett, mert a gyár is csak magas cukortartalmu répa után tud magasabb árat fizetni. Be kell vezetnünk, vagy legalább kísérleteket kell egye-

A gazdaságot egy fiatal unokaöccsére hagyta Vilmos. Szerette ezt a fiút, ahogy az ő fáradt, beteg szíve szeretni tudott. Ő maga csak ritkán találkozott vele. Féltette a fiút magától, a sivár, szomorú lelkének hatásától. Olyankor is, amikor Gábor öccse egy-egy napra meglátogatta, alig mutatta ki az iránta való érdeklődését és szeretetét, úgy, hogy az sem mert hozzá közeledni.

De Vilmos mindazt, amit az öccsének mondani elmu-asztott, megírta egy levélben, amelyet az íróasztalában tartott.

*

Nagyon beteg vagyok már — írja — kedves Gábor öcsém. Az orvosom eltiltotta a munkától. Egész nap csak üldögélek. Sokat gondolok a gazdaságom jövőjére és tereád is, akit a munkám örökösévé teszek.

Te fiatal, komoly ember vagy. Én nem voltam elég erős ehhez a munkához. Csak egyik részét tudtam elvégezni és ezért félszeg, befejezetlen az alkotásom.

És ezt mindig éreztem, egész gazdálkodásom alatt, de csak most látom tisztán, hogy mi az, ami a munkásságomból hiányzott.

Beteg, megtört voltam. Egyedül állottam, nem volt, akivel a lelkem legmélyén együtt munkálkodhattam volna. Mint ember, nem élttem az élet teljességét. Ezért voltam egyoldalú gazda is.

Több, mint száz évvel ezelőtt a dédapám volt itt a gazda. Még ma is beszélnek róla itt a környéken kedves történeteket. Jóságú, egyszerű, bölcs ember volt ő, akinek csodálatos

lőre végeznünk a magtermelés terén. Egyszer el kell kezdenünk a termelést e téren is és egy pár év alatt mi is kellően fogjuk tudni munkálni, kezelni és trágyázni a magrépát is.

Egy új vértetűirtó szer.

A vértetű a legveszélyesebb ellensége gyümölcsfáinknak, de különösen az almafáknak.

Tavasszal és nyáron lép fel nagyobb tömegekben és mint egy bolyhos teher bevonat telepszik meg a fa törzsén és ágain.

Ha egy ilyen vértetűtelepet nagyító üveggel megnézzünk, akkor fehér szálak szövedékét látjuk, ezek a fehér szálak a vértetűnek barna színű potrobából nőnek ki. Maga a vértetű egy kis gombostüfej nagyságú barna színű élősd, amely szét nyomva vörös vérré emlékeztető nedvet bocsájt ki magából. Innen ered a vértetű elnevezés. A vértetű rendkívüli módon pusztítja a fákat, egy éven belül egy vértetűből milliónyi vértetű származhatik. Télen a vértetű a fa gyökerére a föld felszínre alá húzódik és telel ki.

A vértetű szívójával a fa kergét megszurja és a kéreg alatti hán szöveteiből szívja fel a tápláló nedvet. A szurás helyén a kéreg megreped és különböző kinövések és repedések állnak elő a fa kergén. A folytonos szurás által a fa elcsenevészsedik, alig hoz gyümölcsöt és lassanként elpusztul.

Ha egy vértetű telepre egy csep Cuprex-et hozunk, akkor a következő meglepő eredmény mutatkozik. A zöld színű Cuprex folyadék rögtön feloldja a fehér bolyhókat, beszívároga a fa legkisebb repedésébe és az élő állatokat 3 percen belül elpusztítja. Nemcsak az élőállatok pusztulnak el, hanem a kéreg repedéseiben levő peték is. A telep teljes elpusztulása után a Cuprex a még mindig a fa kergében marad és egy védő burkolattal vonja be a megbetegedett helyet.

Használati utasítás: A Cuprex egy tiszta, zöld folyadék átható, de nem kellemetlen szaggal. Ezt a folyadékot egy puha meszelővel rákenjük a megbetegedett fa kergére, kora tavasszal, mielőtt az első vértetű telepek mutatkoznak. A leveleket nem szükséges, de nem is szabad Cuprex-el bekenni, mert a Cuprex a zöld levelet elpusztítja. A következő napokon a fát megviz-

képessége volt ahhoz, hogy a komoly munkálkodást a munka gyümölcsének derűs élvezésével egyesítse. Az ő szemében nem a termés, a munka jövedelme volt a fődolog, hanem az öröm, ami az anyagi jólét talaján kivirágzott. Ez a bölcsesség, amihez ő talán minden erőfeszítés nélkül jutott, s amihez én minden munkásságommal és jóakaratommal képtelen voltam fölemelkedni. Megsokszoroztam a gazdaság jövedelmét, de a rajta élő emberek arcát nem tudtam derültebbé varázsolni.

Miért életem, miért dolgoztam hát?

Sem a munkámmal, sem annak jövedelmével még a magam életét sem tudtam derűssé, elégedetté, boldoggá tenni. Az alkalmazzottaim élete sem lett boldogabb munkálkodásom által. A sok ujítás és különösen az ezekkel kapcsolatos szigorubb ellenőrzés a közös munkába valami kegyetlen ridegséget vitt, amit kiküszöbölni, vagy valami mással ellensúlyozni nem voltam képes.

Miért dolgoztam hát?

A munkám eredménye mindössze annyi, hogy a gazdaságban háromszor annyi ember talál kenyeret, mint ezelőtt. De mit ér ez, ha ez a kenyér keserűbb, mint a régi?

Jó gazda voltam e én?

A dédapám, akiről az előbb említést tettem, jó gazda volt. Ezt bizonyítja, hogy még ma is ilyenek emlegetik és hogy felderül az arca mindenkinek, aki a nevét kiejti.

Én is jó gazda hírében álltok. De csakis azért, mert a rendelkezésem alatt álló földből a lehető legtöbb hasznot tudom kivenni, anél-

gáljuk és az esetlegesen kimaradt kéreg-részeket újból bekenjük a Cuprexrel. A fa gyökerét kissé megtakarítjuk a földtől és Cuprexrel beecseteljük és azután földdel ismét betakarjuk. A tapasztalt gazda már télen megkezdheti a kezelést és a fa gyökerét továbbá a kéregrepedéseket már télen Cuprexrel beecsetelheti. A Cuprex aránylag igen olcsó szer, 50 ccm. Cuprex elegendő már egy három méter átmérőjű koronával bíró közepnagyságu fa vértetűtől való mentesítésére.

A földreform miatt állásukat veszített gazdatisztek harmadrendű állampolgárok.

Számtalanszor iriuk már, hogy a földreform törvény 99. §. a szerint a gazdatisztek, kiscgazdák, iskolák, templomok, csendőrök stb. stb. kielégítése után fennmaradó kisajánított ingatlanokból 50 kat. holdat kaphatnak. Mindenemü intervenció egészen hiábavalónak bizonyult a gazdatisztek érdekében.

Most arról értesülünk, hogy a kormány az állami rezervákat most már a birtokba helyezések után ahelyett, hogy azokból a gazdatisztek igényeit elégítené ki, eladás alá bocsájtja. Az eladásnál pedig elsősorban a kiscgazdák, másodsorban a volt tulajdonosok és csak harmadsorban jönnek tekintetben a gazdatisztek.

A tudás, a diploma, az élettapasztalat, a becsületes munka után való éni akarás nem minősíti a gazdatisztek egyenlő állampolgárokká másokkal, mert ők kidobottak, rongyosak, szegények, nyomorgók. A példás gazdálkodás után megtanulták az állásnélkül való ácsorgást, koplalást, — ha ugyan még lehetett — az igénytelenséget is, vajjon mit kellene még megtanulniok és tudniok, hogy annyi mártíromság és méltánytalanság után végre kapjanak is módot és alkalmat létük biztosításához?

A most készülő új tervezet szerint az állami rezervákat bizonyára forgalmi áron fogják kínálni és akkor is csak azokat az Isten háta megett levő pusztaságokon, vagy hasznavehetetlen hegyoldalakon. Az E. G. E. Gazdatiszti Osztálya e kérdésben újabb akciót indít és valószínűleg megkeresi egyéni akciók indítása ügyében is az összes érdekelteket.

kül, hogy a talajt kizsarolnám és az embereimet nyuznám.

És mégis a dédapámat magamnál sokkal jobb gazdának tartom. Ő ezen a területen több életörömet tudott fakasztani, mint én. És ha a dolgok mélyére látunk, akkor ezt tartjuk a fődolognak. A termények, a jövedem csak eszközök. Az igazi cél: az emberi életöröm.

Azt nem hiszem, hogy a mai kornak megfelelő kultura ellensége az emberi életörömmek. Nem kell visszamennünk a dédapám korabeli állapotokhoz, hogy boldogabbak lehessünk. Ellenkezőleg. Ez a mai korszerű termelés lehetővé teszi, hogy az életörömmeket megszépítsük és általánosabbakká tegyük.

És mert ezt hiszem: ezért nem tekintem munkásságomat teljesen elhibázottnak, hanem csupán egyoldalúnak. Ezért hiszem, hogy folytatni lehet anélkül, hogy az eredményeit le kellene rombolni és mindent előlről kezdeni.

Ime, kedves öcsém, ezeket kívántam neked elmondani.

Te nagyobb és többoldalú készültséggel fogsz a munkához, mint amilyenél én azt egykor megkezdtem. Mozogj hát szabadon, mindig a szived sugallatára és a belátásod parancsára hallgatva. Így veheted legjobban hasznát azoknak, amiket itt olvastál.

És ha eredményeket fogsz elérni, gondolj ilyenkor egy-egy elő pillanatra reám, aki a te munkásságodnak előkészítője voltam s így talán mégsem életem egészen hiába.

Odvas, 1909.

Aláírhatják-e a gazdák a cukorrépa-termelési szerződéseket?

A marosvásárhelyi nagygyűlés lezajlása óta tömegesen érkeznek a Szövetséghez kis- és nagytermelőktől egyaránt a megkeresések, hogy aláírják-e a jövő évi termelői ajánlatokat, illetve ahogy mondani szoktuk szerződéseket? A feleletet az E. G. hasábjain is meg kell adnunk a kérdésre és a vásárhelyi gyűlés hangulatának megfelelően ki kell jelentenünk, hogy

mindaddig, amíg a Szövetség a jövő évi szerződés vitás pontjait a gyár igazgatóságával nem tárgyalta le, a szerződéseket egy termelőnek sem szabad aláírnia.

Az aláírással a termelő úgy a saját, mint a Szövetség helyzetét megnehezíti. Ha a változott viszonyoknak megfelelő szerződést akarunk kötni és a termelési költséggel, munkával, gondnal, rizikóval stb. arányban álló árat akarunk elérni, nem írhatjuk alá a szerződéseket, amíg a tárgyalások tartanak.

De miért is írják alá, amikor a mai árak mellett és a mai körülmények között nem rentabilis a termelés sem a kis, sem a nagy termelő számára.

A szövetség nemcsak a nagyvagy csak a kiscgazdák, hanem a termelők összességének érdekeit képviseli és védi és e kijelentésünk vonatkozik a kis- és a nagytermelőkre egyaránt. A nagytermelők inkább lemondanak a részükre biztosított előnyökről, de a kiscgazdákat nem fogják cserben hagyni érdekeik védelmében sem most, sem máskor.

A küzdelmek acélozni fogják izminkat. Akadni fognak talán a Szövetség megkerülésével, hátmegélt szerződő termelők is, mert nem minden ember egyforma, de a Szövetség törzse által képviselt jogos és igazságos ügynek mégis győzedelmeskednie kell. Súlyos és nehéz feladat áll a Szövetség előtt, de érezzük, hogy a kis- és nagytermelők ezrei hátunk mögött állanak s ez erőt és energiát fog adni a további munkához.

Ma a gazda nem a jövedelméből él, hanem a tőkéjét emészt fel. A liszt, hus, tej, zsír, cukor és minden mezőgazdasági termény és termék még ma is mind maximálva van indirekt uton. Nekünk olyan cukor-, illetve répaárakat kell biztosítanunk, amelyek az anyagi romlás útjára tévedt cukorrépa-termelést megállítják a lejtőn. Ezt pedig csakis azzal az egységes elhatározással tehetjük, hogy a szerződéseket nem írják alá addig, amíg a termelési feltételek és jövő évi répaárak ügye letárgyalva nincsenek. Ez az igazság és ehhez kell, hogy tarisza magát minden termelő.

A szövetkezeti világtrend.

Azok között, akik a szövetkezeti mozgalom előrelépése érdekében munkálkodnak, szerencsére mindig akadnak olyanok, akik nem tévesztik szem elől, hogy a szövetkezeti fejlődésnek nemcsak anyagi, hanem szociális céljai is vannak. Más szóval, hogy a szövetkezetnek a feladata nemcsak a minél nagyobb üzleti eredmények kimutatásában áll, hanem minden egészében irányított szövetkezeti munka a jövedelemeloszlásnak arányossá tétele által a szociális bajokon is akar segíteni. Ez a meggyőződés a forrása azután azoknak a kísérleteknek, amelyek a szövetkezeti elveken felépülő termelési és elosztási rend megrajzolását, illetve a „szövetkezeti világtrend” bemutatását tűzik maguk elé.

A közelmúltban jelent meg egy újabb munka (Bernard Lavergne, L'ordre coopératif, Paris, Alcan.), mely ugyancsak ezt a feladatot

tűzi maga elé. Szerzője egyetemi tanár Lille-ben s mint ilyen, a tárgynak főként az elméleti vonatkozásait emeli ki.

A munka alapgondolata több tekintetben eltér a megszokott alakoktól. A szerző egy új jelenségre, egy új irányzatra mutat rá, amely a szövetkezeti fejlődésben egyre elevenebben nyilvánul meg. Az a törekvés ez, amely abban nyilvánul meg, hogy a szövetkezeti formát nemcsak egyének, egyesek, hanem községek, nagyobb testületek is felhasználják arra, hogy a termelést és az áruelosztást észszerűbben, gazdaságosabban szervezzék meg.

Lavergne több példát említ állításának az igazolására, így megemlíti az 1860-ban alakított községi bankokat, majd az újabb intézmények közül a vízvezeték-, a házépítő-, biztosító stb. szövetkezeteket, amelyek mind az érdektársak bevonása mellett működnek.

Érdekesek azok a következtetések, amelyeket a szerző ezekből a megállapításokból levon. „Ezek az új szövetkezeti alakulatok ugyanis — mondja — világosan mutatják, hogy a szövetkezeti mozgalom milyen irányban kívánja átalakítani a gazdasági életet. Törekednek ugyan a szocializálásra, de anélkül, hogy azért álamositanának”. Ezáltal tőkéletesebb munkát végeznek, mert a szövetkezeti alapelvek betartása révén demokratikusabban tudnak működni, mint az állami üzemek.

Az érdekes és több tekintetben új szempontokat feltáró munkának jelentőségét abban láthatjuk, hogy rámutatva a szövetkezeti célkitűzéseknek szociális — tehát nem pusztán kereskedelmi — jellegére, kimutatja, hogy ennek a feladatnak elvégzésére mennyiben és milyen mértékben alkalmasabbak a szövetkezetek, mint a többek által javasolt állami gépezet. Lavergne munkáját méltán sorolhatjuk azok közé, amelyek új gondolatokat ébresztenek.

Ritter Gusztáv

Ritter Gusztáv ny. gazd. akadémiai fő-kertész meghalt. Nincsen a magyar imperium alati Kolozsváron végzett okl. gazda, aki Ritter Gusztávot ne ismerte volna. De nemcsak mi ismertük, hanem egész Magyarország, mert az ország legjelesebb kertészeinek egyike volt. Württembergből származott el Erdélybe a mező-nagycsani Tisza-birtokra, onnan ment át állami szolgálatba Kolozsvárra, hol a malomárok mellett pusztaság közepébe egy kis paradicsomot varázsolt, hol évtizedeken át boldogan, megelégedetten, csendes visszavonultságban élt feleségével együtt. A gazd. akadémia új fő-kertésének tervét is ő készítette el, a telkesítési munkálatokat is ő indította be. Miután az alapvető munkálatokat a jövő számára befejezte, nyugalmra vonult. A nyugalom nem hozott számára megelégedett boldogságot, mert a munka életszükséglet volt számára. Újból elvállalta a kormány kívánására az akadémia fő-kertészi állását, amidőn látta, hogy a munkálatok nem abban a mederben haladnak, amelyben ő beindította. Reaktíválta és még évekig viselte tisztességét és bár politikával soha életében nem foglalkozott, mégis az új imperium alatt egyéb ok híján a reá fogott pártpolitikai állásfoglalás miatt elkedvetlenedve, lemondott végleg állásáról és mivel negyven éves állami szolgálat után nyugdíjából megélni nem tudott, Brassóföldvár ment az ottani szász földműves iskolához fő-kertésznek, nagy szolgálatot téve a vidék kertgazdasági kultúrájának.

Ritter Gusztávot az egyesülethez szorosabb kötelek fűzték. Az E. G. E. Irodalmi szakosztályának kladásában egy munkája is jelent meg „Házi kert” címen több kiadásban. E munkát a tavaly dolgozta át és bővítette ki gazdag tapasztalataival, a szakosztály pedig az idén adta ki.

Feleségével ideálisan szép, harmonikus és boldog életet élt. Annyira asszimilálódtak egymáshoz, hogy még kezük írása is megtévesztésig egyforma lett, mit a szomorú halálesetről a feleségétől vett sorokból meglepődéssel láttunk. Ritter Gusztávot is felkértük a januári gazdabál védnöki tisztségének elfogadására november hó végén és felesége most értesített férjének, dec. hó 2-án reggel 1/2 7 órakor történt elhunytáról. Pár nappal ezelőtt töltötte be Ritter Gusztáv a 80 ik életévét. Sokan vagyunk tisztelői, barátai és hálás tanítványai, akik emléket szeretettel és kegyelettel őrizzük szívünkben. Legyen emléke áldott, pihenése csendes.

T. B.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az E. G. E. január hó 8. án d. e. 11 órakor Kolozsváron (Kossuth Lajos utca — Cal. Vict.) az unitárius kollegium dísztermében gazdasági előadást rendez, amelyen Farkas Árpád gazd. akad. tan. a gazdasági számvitelről és a gazdákat érdeklő adókról; dr. Páter Béla c. gazd. akad. igazgató a legújabb növényvédelmi szerekről, azok alkalmazási módjáról és hatásáról fog előadást tartani veiltett képpel.

Az előadásra ezuton tisztelettel meghívja az egyesület Tagjait és az érdeklődő gazdaközönseget

Kolozsvár, 1926 december hó 20. án

az EGE Elnöksége.

Gazdabáli meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet alapjai javára Kolozsváron, 1927. január hó 8-án, este 9 órai kezdettel a „New York” szálló összes termeiben rendezendő *Gazda Bálra* Teljes Címedet és becses családját tisztelettel meghívja a rendezőség. A belépő jegyek ára: Személyjegy 200 lei, családjegy (3 személyre): 400 lei. Felül-fizetések köszönettel fogadhatnak. — A tiszteletjegyek megváltási díja beküldhető az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala címére, Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

*

Egyesületünk a bál díszes meghívóját már szétküldötte, úgy hogy azokat a karácsonyi ünnepek folyamán minden tagtársunk kézhez veheti. Minden előkészület megtörtént, hogy gazdatársaink családjaikkal együtt a kolozsvári vásárok lezajlása után egy kedves és kellemes összejövetel kapcsán a különböző vidékekről összegyülekező gazdatársakkal közelebről és személyesen is megismerkedjenek és magukat együtt jól érezzék. A bálon Puskás Béla, Erdély hírneves cigányprimása fog muzsikálni, aki az ősz folyamán Nagyváradon, Aradon és Temesváron is gyönyörködtette Biharország és a Bánát gazdaközönsegeit.

Műtrágyázási kísérletek Erdélyben. Erdély mezőgazdasági kultúrája az utóbbi években annyira visszaesett, hogy pl. a műtrágya fogyasztása is jelentékenyen csökkent, dacára nagy terméstököző hatásának. A Dicsőszentmártoni Nitrogén Ipar R. T. nagyobb mennyiségű méz-nitrogén műtrágyát bocsájított az Erdélyi Gazdasági Egylet rendelkezésére, amelyet az E. G. E. díjtalanul fog kísérleti termelések végzése céljából kiosztani a jobb termelők között. A méz-nitrogént egyéb termények mellett a jövő évben rendezni szándékolt kukorica-termelési kísérletek kapcsán is ki fogja próbálni az egyesület és a termelési eredményekről a tervezett kukoricakiállításban fog számolni.

Törvénytervezetek a szőlőművelés érdekében. Az egyesületünk Szőlészeti és Önművelési Szakosztálya által rendezett nagy-

enyedi szőlészeti és gyümölcsészeti vándorgyűlésen elhangzott kívánalmak és panaszok alapján az E. G. E. a szőlőtermelés és borértékesítés elősegítése, illetőleg a bajok orvoslása érdekében felterjesztést intézett a földmívelésügyi miniszteriumhoz. Az egyesület felírására a Szőlészeti Igazgatóság arról értesít, hogy a borexport megkönnyítése céljából előterjesztést tett a földm. miniszternek egy diplomáciai uton való intervenció érdekében. Egyéb könnyítések tekintetében a földm. miniszterhárom törvényjavaslatot készít elő és pedig a) a szőlőmívelés támogatásáról, b.) a hamisítványok leküzdéséről, c.) a szőlőgazdák kötelező szindikálásáról, szervezkedéséről.

Szőlészeti és borászati vándorgyűléseink. A nagyenyedi szőlészeti és gyümölcsészeti vándorgyűlés kapcsán az ott elhangzott panaszokat és sérelmeket összefoglalva, az E. G. E. Szőlészeti és Gyümölcsészeti Szakosztálya felírta a földmívelésügyi miniszterhez. A felírtára érkezett biztató válaszlól már a lapunk múlt számában megemlékeztünk. Kívánatos volna azonban, hogy az ország többi gyümölcs- és bortermelő vidékei is csatlakozzanak a mozgalomhoz. Ez érdekből szakosztályunk megkereste többek között az Ermellék és Biharmegye nagyobb szőlőbirtokosait. A beérkező válaszok általában a megmozdulás és vándorgyűlések tartásának szükségességét hangoztatják. E gyűlések programjába dr. Kovács Zsigmond szőlőbirtokos (Nagyvárad) felveendőnek javasolja: a) a borkivétel elősegítésének ügyét, b.) a termelők által a borcsinyban való értékesítésnek kérdését, a nagyban eladások határának 5 literre való leszállításának ügyét, c) a borhamisítás közönséges büntetése való nyilvánítását, d) a bankkamatláb mérsékelését. — Jelének Géza, szöv. vezérigazgató (Nagyvárad) javasolja többek között még a borexport elősegítését, a régi borspiacok visszaszerzését, a bornak kivételes szállítási kedvezménye engedélyezését, a lovak és járművek hadgyakorlatok alkalmából a rekvirálások alóli felmentését, stb. — A legközelebbi vándorgyűlés Nagyváradon tartatnék meg. Ezúton is kérjük a t. Gazdaközönseget, hogy a sérelmeket és kívánalmakat egyesületünkhöz bejelenteni sziveskedjenek, hogy azoknak tárgyalását a tárgysorozatba felvehesstük. E gyűlést is azonban csakis az esetben tarthatja meg a szakosztály, ha az érdekelt szőlőgazdák a kapcsolatos kiadások fedezését garantálják, mert a szakosztály — sajnos — e célra fordítható külön tőkével nem rendelkezik, noha az elevenebb gazdatársadalmi élet igen fontos volna épen a szőlőgazdák számára, kiknek annyi orvoslásra váró panaszuk van.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1924. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Barcsay Tamás Gyula, Ifj. Klmpel Antal Torda.

1925. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Gyulafalva György Kolozsvár (50 L.), Barcsay Tamás Gyula, Mandl Jakab Zimándujfalu, Gazda Jenő Réti (50 L.), Gazdakör Dicsznajó, Dr. Bruckner Antal Kolozsvár (50 L.), Ifj. Klmpel Antal Torda.

1926. évre 100 L. tagdíjpótlást fizetett: dr. Markovits Manó Nagyvárad, dr. Markovits Kálmán Inánd, Gyulafalva György Kolozsvár (100 L.) Szász József Marosvásárhely (125), Bernád Mihály Uzdlszentpéter (50 L.), dr. Cabdebó Dezső Temesvár, Vajna Antal Kézdimartonfalva.

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: gr. Bethlen Béla Bethlen, Barcsay Tamás Gyula, Mandl Jakab Zimándujfalu (100 L.) Gazda Jenő Réti (150 L.), Gazdakör Dicsznajó, Brutsi László Kolozsvár (100 L.), Ifj. Klmpel Antal Torda, Beldi Pál Sepstszentgyörgy.

1926. évre 100 L. E. G. E. pótdíjat fizetett: Szász József Marosvásárhely, Ifj. gr. Bethlen Balázs Arokalja, Bernád Mihály Uzdlszentpéter, gr. Bethlen Béla Bethlen, Beldi Pál Sepstszentgyörgy.

1927. évre 200 L. tagdíjat fizetett: dr. Markovits Manó Nagyvárad, dr. Markovits Kálmán Inánd, Szász József Marosvásárhely, dr. Cabdebó Dezső Temesvár, Dr. gróf. Bethlen György Kolozsvár.

1927. évre 100 L. E. G. E. pótdíjat fizetett: dr. Mar-

kovits Manó Nagyvárad, Szász József Marosvásárhely (150 L.) dr. Cabdebó Dezső Temesvár (150 Leu).

1926. évre 150 lei tagdíjat fizetett: Dr. Bruckner Antal Kolozsvár.

1927. évre 150 lei E. G. E. pótdíjat fizetett: Dr. gr. Bethlen György Kolozsvár.

Kisebb szakközlemények.

Hig ürülékkel végzett sortrágyázási kísérletek eredményei. Ezen kísérleteket cukorrépával burgonyával és tengerivel hajtották végre. A cukorrépánál a hig ürülék három részletben alkalmaztatott és pedig az első részlet a kikelés után adatott, a második részlet az egyelés után s a harmadik részlet a mély kapálás megtörténte után. A cukorrépa kat. holdanként 120 q isállótrágyát, 75 kg. szuperfoszfátot és 40 kg. 40 százalékos kállt is kapott. A hig ürülékkel öntözött parcellák átlagosan és kat. holdanként 4143 kg. többtermelést adtak a hig ürülékkel nem öntözött parcellákkal szemben. A burgonya többtermése a hig ürülék javára kat. holdanként 1982 kg. volt. A burgonyánál a hig ürülék két részletben adagoltatott. Az első részlet fogasolás után, a második részlet az első kapálás után. Legkevesebbé érvényesült a hig ürülék a tengerinél, melynél a hig ürülék két részletben használtatott és pedig május 10. és május 26-án. A tengerinél csak 394 kg. többtermés mutatkozott kat. holdanként. Cukorrépa alá 24 hl., burgonya alá 20 hl. és tengeri alá 16 hl. hig ürülék használtatott fel. A hig ürülék átszerkesztett fogatos permetező géppel öntetett ki, úgyhogy vetőgépcsorosozlyák segítségével a hig ürülék a növény soroktól 1—2 hüvelyk távolságban 10 cm. mélységben került a talajba.

Teljes értékű trágyát. Hogy milyen nagy különbség lehet a trágyalevek értéke között, azt kevés gazda tudja, de legalább is kevesen veszik számításba. Az idős trágyalé csak egyharmadnyi nitrogént tartalmaz, mint amennyi eredetileg a friss vizeletben volt, pedig abba már a trágyából is sok átment. Ennek a hihetlen veszteségnek a meggátálása céljából a gyakorlatban nehezen megvalósítható eljárások bukkantak fel, melyek a vizelet külön kezelésén s mielőbbi felhasználásán alapulnak. Egyes mintatüzetek 0.7—1.1% nitrogént mutatnak ki a jól kezelt trágyalében a kezeletlen 0.15—0.2% nitrogéntartalmával szemben. A nyereség tehát mintegy ötszörös. S mivel a gazda a növényi tápanyagok közül a nitrogént pótolja mesterséges alakban a legdrágábban, természetesnek mutatkozik az a törekvés mindazon nitrogénkészletek megtartására, melyek a gazdaságban némi gondossággal nagyrészt megmenthetők. A gyakorlatban az okszerű trágyatelep, az esővíz befolyása ellen biztosítva s mélyített, az istállóval közvetlenül is összeköttetésben álló trágyalékkal kiegészítve látszik a legalkalmasabbnak a trágyalé nitrogénkészletének megőrzésére. A trágyalékutban összefolyik a trágya leve s oda csurog az istállóból fedett csatornán a vizelet is. Maga a trágyalékut vízhatlan falu s légmentesen záró fedetű legyen, hogy az elpárolgás minél kisebb mértékű legyen.

Kérdés—felelet.

A talajbaktériumok szerepe a növények táplálkozásánál.

(Egyben felelet B. I. beküldött kérdésére.)

A növény, mielőtt fölvenné, magába szelvéna táplálékát, át kell idomulnia, fölvehetővé kell válnia a tápláléknak a növény részére. S ezt az átalakítást — a talajbaktériumok végzik.

A föld — tele van ilyen, szabadszemmel nem látható, apró baktériumok milliárdjaival, amelyek növényi tápanyagokkal táplálkoznak, azokat megemésztik, magukból kiválasztják s

mint kész táplálékot adják tovább a növények gyökérszálaiknak.

Ezek a baktériumok a növények szakácsai és szakácsnői s ha ezek el nem készítenék és föl nem találnák az ételt, hiába volna a talajban a nyers tápanyag, a mag nem csiráznék, s a csira szárba, ágakba, levelekbe nem hajtana.

A tudományos vizsgálatok azt is kimutatták, hogy egyes növényfajtáknak (pld. gabona-neműek, pillangós virágúak stb.) megvannak a maguk külön baktérium fajtái, a saját szakácsai és hogy minden növényfajta részére csakis a saját baktériumfajtái tudják fölvehetővé tenni a nekik szükséges tápanyagokat. Az egyes növények tehát csak akkor fejlődhetnek jól, ha a talajban a saját baktériumaikat találják — ha nem is kizárólag, de legalább tulnyomó részben.

Megeshetik azonban, hogy a növény nem találja a talajban a saját baktériumait, vagy legalább olyan mértékben nem, ahogy azt jóléte és szerencsés fejlődése megkíváná.

Ilyen esetek megakadályozására az örökösön spekuláló és vizsgálódó vegyészek kitalálták azt, hogy: melyik növénynek melyik a baktériuma; azután kivették az egyes növények baktériumait a földből, mesterségesen megsaporították millió és millió számra és mielőtt elvetették volna a magot, megfürdették a saját baktériumaiban s mikor így földbe került a mag, már a saját szakácsnőit is vitte magával. S a baktériumokkal fölszerelt magnál azt tapasztalták, hogy több termést ad, mint egyéb mag.

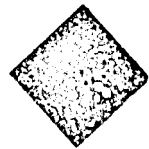
„Azoform“ néven kerül forgalomba a mesterséges uton kitenyészett talajbaktériumok sokasága, külön-külön minden egyes növény fajtához. Élő, parányi állatkák tömege, melyekkel vetés, vagy ültetés előtt preparáljuk a magot, illetve növényt s melyeket óvni kell fagytól, forróságtól, sőt még az erősebb világosságtól is, hogy el ne pusztuljanak.

Az ide vonatkozó bővebb és praktikus felvilágosítások minden használati utasításban megtalálhatók.

Az Azoform Romániában is beszerezhető. Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya az idén egy pár termelési kísérletet óhajt végeztetni. A kísérletre önként vállalkozók részére készséggel közvetíti az Azoformot.

Aranyér
„Anusol“ Soedecke

Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer.

Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Ártalmatlan alkotórészekből mentes. Reggel és este egy kupocskára lesz a végbélbe bevezetve

5932

Minden patikában és drogériában kapható.

Raktár: F. H. MEES

BUCURESTI, Cal. Grivitei 61

Gyár címe: Soedecke & Co. chem. fabr. Leipzig.

Irodalmi Szemle.

Problema Camerelor de Agricultura
in Romania.

Irta: *Cristea Tiber.*

Fenti cím alatt igen értékes füzet jelent meg a Cultura kiadásában *Cristea Tiber*nek a kolozsvári kerületi állategészségügyi igazgatónak tollából, aki Németországban, Belgiumban, Csehszlovákiában és Magyarországon tett tanulmányutjának tapasztalataiképpen összehasonlítja e füzet során a hazai mezőgazdasági kamarák intézményét a külföldi kamarákkal; e célból a füzet elején ismerteti németországi, belgiumi, magyarországi, csehszlovákiai, franciaországi és ausztriai mezőgazdasági kamarák szervezetét és azok működésének eredményeit, azután áttér a hazai mezőgazdasági kamarák intézményére, bírálva a megyei mezőgazdasági kamarák rendszerét, a választási rendszert, a kamarák pénzügyi forrásait, azok belső szervezetét és ügyvitelét. A füzet végén összefoglalásul a következő javaslatot teszi:

1. A megyei mezőgazdasági kamarák kerületi mezőgazdasági kamarákkal helyettesítendő;

2. a törvényben csak a kamarák alapelvei állapítandók meg saját kezdeményezésükre hagyva belső szervezetük kiépítését;

3. az állattenyésztésnek és erdészettnek a törvényben számszerűleg is megfelelő arányú képviselőt biztosítandó, hasonlóképpen a mezőgazdasági munkásoknak;

4. a kamarai tagok választása a fokozatos kiválasztás rendszerén alapuljon;

5. a mezőgazdaság három ága a földmivelés, állattenyésztés és erdészet három külön osztályt képezzen;

6. a mezőgazdasági kamarák jövedelem forrása gyanánt a földadóhoz 2—4% pótdadó vetendő ki.

Megjelent az Erdélyi Gazdák zsebnaptára az 1927. esztendőre. A naptár számos cikkben foglalkozik az állattenyésztés, növénytermelés, növényvédelem, üzemtan, technika stb. kérdéseivel. Mint nélkülözhetetlen gazdasági lexikont forgathatják a gazdák a csinos kiállítású kb. 200 oldalos munkát. Megrendelhető az Erdélyi Gazda kiadóhivatalában Kolozsvári. Ára 25 L.

Vegyes közlemények.

A betlehemmi csillag.

Évszázados emlékü láng gyuladt ki ismét, békességet, szeretetet és jóakaratot hirdető: a betlehemmi csillag fénye. Adást fakasztó tüzét nagyon nélkülözi mai önző s kimélet nélkül vakon titelkedő életünk.

A karácsony hangulata különösen alkalmas arra, hogy mindenki figyelmét ráirányozza magával, családjával, fájával a nagy családdal szemben fennálló kötelességeire. Mindenkinek ajándékot adni nem áll módunkban, azonban örömet okozni tudunk anélkül is. A betlehemmi csillag fénye rávilágít a helyes utra...

Erdőtársainkban segísünk magunkon a szervezetség erejével. Gazdatársadalmunk egyre nehezebbé váló megélhetése, a rárótt súlyos terhek elviselhetése, érdekeinek eredményes védelme okvetlenül szükségessé teszi a gazdaszervezetek minél tökéletesebb kiépítését.

A karácsonyi társadalmi összejövetelek igen alkalmasan szolgálhatják a gazdasági szervezkedés megindulását, a gazdasági szervezetek megalakulásának előkészítését. Hogy miképpen? A betlehemmi csillag rávilágít a helyes utra szeretettel, jóakarattal.

Kövessük a csillagot, miként ama régi

bölcsek, hallgassunk úgy szellemi, mint gazdasági vezetőinkre és támogassuk őket, így majd bizton haladhatunk boldogulásunk felé.

Olvasóinknak kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánunk.

Lapunk melléklete. Lapunk mai számához mellékeljük az Erdélyi Gazda 1926. évben megjelent számainak címlapját és tartalomjegyzékét. A tartalomjegyzéket egyesületünk szerény anyagi viszonyai miatt lerövidítettük, ugyanakkor, hogy a szakcikkek, törvények rendeletek és az egyesületi működésre vonatkozó közlemények mind megtalálhatók legyenek.

Fogatos ekeverseny Kolozsváron. A Kolozsvári Gazdasági Egylet az 1927. év tavaszán Kolozsváron az Erdélyben beszerezhető fogatos vas- és fagerendelyű ekekkel egy ekeversenyt rendez, amelyre való jelentkezésre a gyárak képviselőit felhívja. A versenyen való részvételre eddig jelentkeztek: a Hann és Tsa cég, mint az E. G. E. géposztálya a Sackekével, a Babos és Tsa cég és a Simonty gépgyár 6 eketípussal. A vontató erőről a Kolozsvári Gazdasági Egylet tagjai fognak gondoskodni.

Viszhang a biztosítások ügyében írott cikkeinkre. A kisküküllői vármegyei Gazdasági Egylet, valamint a Csikvármegye Gyergyóvidékének Gazdasági Egyesülete mind foglalkozott az E. G. E. hasábjain felvetett biztosítási kérdések ügyével. Az E. G. E. által ezügyben megküldött átiratban foglaltakat magukéva teszik és hasonszemlélt megkeresést intéznek a biztosító intézetek kartell irodájához a gazdaérdekek védelme szempontjából.

A métegykor pusztítása Torda-aranyos és Háromszékvármegyékben. Tudósítónk jelentése szerint az aranyosbányai és járai járásokban, valamint Háromszékvármegyében Hidvégen a métegykor helyenként hatóságai állatorvosok bementése szerint az idén 50—60%-os pusztítást végzett a juhok között. Csodálkozunk e nagy károkon, amikor a Distolban egy biztos szerünk van a métegykor ellen, amely mindenhol könnyen hozzáférhető és azt a gazda, vagy juhász maga is adagolhatja.

Hirdetmény.

A gogáni Hitelszövetkezet mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, szeptember hó 5-én tartott rendkívüli közgyűlésén kimondotta a felszámolást.

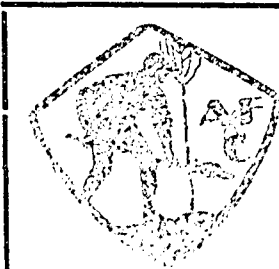
Esetleges követeléseket hat hónapon belül kérjük bejelenteni.

A felszámoló bizottság

PIA C.

Országos vásárok.

1926. december hó 27-én. Tenke. — 28-án. Csikmantor, Felkenyér, Nagyajta, Radnót. — 30-án. Algyógy, Alfalu, Harsány, Kersény.

Ambosi, Fischer és Társai
Faiskolák és szőlőoltványtelepek R.-T. Alud—Magyenyed.
Árjegyzék kérésre ingyen. 3970

Gyümölcs fákat,

gyümölcsfaanyagokat, díszfákat, díszcserjéket, fenyőket, rózsákat, eperpalántákat, spárgagyökereket, szőlőoltványokat, alonyveszszőket, stb. szállítanak a legjobb minőségben

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lel. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számítottak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lel.

Gróf Teleki Arvéd Növényeinek hasznáról

nagy illusztrált műve
megjelent.

Szerzőnél: Cluj, Doroban-
tör 118. Franko kapható
285 leles postautalványon
megrendelve.

Boltí ára 360 Lei.

3983

Eladó 30 hold egy tag-
bau levő birtok Beszterce-
naszód megyében, eladó

részletfizetésre is. — Cím:
Varró Gábor Sarata—Só-
falva.

Állást heres erdőklter-
melésben jártas, szorgal-
mas, szerény igényű, korán-
kelő gazdáltsz. Cím a ki-
adóban.

Kiadó 150 hold birtok
Kolozsmegyében. Cím a
titkári hivatalban.

Kiseb gazdaság (50—
100 hold), valamint méhé-
szet szakzerű vezetésére
ajánkozik volt áll. tanító.
Cím a titkári hivatalban.

MEZŐGAZDÁKNAK!

Hernyóenyv „HÖCHST”. Száraz
vetőmagcsávázó „TILLANTIN”,
Vetőmagcsávázó „USPULUN”,
Nedves vetőmagcsávázó „TILLAN-
TIN” — „ZELIO” patkányirtó
mérég, „ZELIO” egérirtó mérég
szemcsék. NITROCENTRÁGYÁK
mint kén-savas ammónia, „LEUNA”
salétrom és Harnstoff
Tovább a világhírű Bayer-féle
„CERTAN” poloskairtó szer.

Kapható minden mezőgazdasági üzletben,
drogeriában stb. — Ha nem volna raktáron,
ugy fordulyon alábbi címhez:

ROMANIL Rt.

Timișoara, Bánáti-ház 3949

Képviselők: W. Weinrich et Ing. Zapfe
Cluj, Galea Regele Ferdinand 99.

Ismét kapható

a Krieger-féle REPARATOR

hülés; csuz, közvény elleni szer,
minden gyógyszerárban. Ára 65 L.
Ahol nem kapható, oda 3 üveget 210
lel utánvétellel küld a főraktár:

Farmacia FLOHR Cluj.

Legújabb rendszerű

Golyócsapágyas, vasrámás cséplők

tractorok, benzin-, petroleum-, nyersolaj-
motorok, gőzgépek, modern

mal m i g é p e k

és teljes

mal o m b e r e n d e z é s e k

olcsó árban és hosszú fizetési tervmúsrá kaphatók.
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. Budapest

Romániai vezérképviselőt:

RATONA OTTÓ

ORADEA, Str. Vlăhuța 27.

3997